

باسمه تعالی

خلاصه نکات مهم درس ۸/۹ دین و زندگی سال دوازدهم

تنظیم: جواد سلطانی فرد

درس هشتم: زندگی در دنیای امروز و عمل به احکام (ریاضی و تجربی)

درس نهم: زندگی در دنیای امروز و عمل به احکام (انسانی)

کنکور ۱۴۰۰

چند نکته:

نکته ۱:

* قرآن کریم رمز سعادت و رستگاری ما را تزکیه نفس می داند: «قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا» (به یقین هرکس خود را تزکیه کرد، رستگار شد)

آغاز تزکیه نفس:
تداوم تزکیه نفس:

نکته ۲:

* احکام و قوانین دین اسلام] هم تضمین زندگی سالم در دنیا
هم تضمین سعادت و نیک بختی اخروی و ابدی ←

* نمی توان بایدها و نبایدهای را با که اهداف کوچک و محدود دارند مقایسه کرد. (چرا قُلَانِ مَجَازَاتٍ پَرای قُلَانِ كِنَاهُ = مانع پُرگ پَرای سعادت)

نکته ۳:

* از نعمتهای ابدی در قرآن معرفی شده، و مراتب اخروی آن در این دنیا نیست.

آیه شریفه ۱:

«هیچ کس نمی داند چه پاداش هایی که مایه روشنی چشم هاست برای آنها نهفته شده، این پاداش کارهایی است که انجام می دادند.»

* حدیث خداوند به پیامبر اکرم (ص):

«برای بندگان نیکوکارم چیزهایی ذخیره کرده ام که نه چشمی دیده، نه گوشی شنیده و نه به ذهن کسی خطور کرده است.»

نکته ۴:

* زندگی دینی تنها شیوه مطمئن و قابل اعتمادی است که پیش روی هر انسان خردمند و عاقبت اندیش قرار دارد. (زندگی دینی تضمین کننده عمر جاودان همراه با خوشبختی)

* هر عاقبت اندیشی به روشنی در می یابد که تکیه بر خداوند و اعتماد به دستورات او هرگونه نگرانی نسبت به آینده را از بین می برد (و برعکس).

آیه شریفه ۲:

«أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٍ / أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى شَقَا جُرْفٍ هَارٍ
آیا آن کس که بنیاد [کار] خود را بر پایه تقوای الهی و خشنودی خدا نهاده بهتر است؛
/ یا کسی که بنای خود را بر لبه پرتگاهی در حال سقوط ساخته

فَأَنهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ / وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ» (التوبة/۱۰۹)

و با آن در آتش دوزخ فرو می افتد؟ / و خداوند گروه ستمکاران را هدایت نمی کند.

حتی اگر درک آن برای ما نباشد.

نکته ۵:

* میان نعمت های الهی در آخرت و بایدها و نبایدهای دین (احکام) برقرار است. (مثل رشد بدن فقط با تغذیه صحیح)

* رسیدن به هدف بزرگ (نعمتهای اخروی = رستگاری)] با زندگی غیرمسئولانه و بدون برنامه:
*] با زندگی جدی و عزم قوی و استوار:

نکته ۶:

* هر دستور خداوند، علت ها و دلایل خاص خود را دارد که آن حکم و دستور نامیده می شود.

* حکمت دستورات را] گاهی نمی دانیم ← گاهی کمک از علوم مختلف: تلاش خوب و ارزشمند - اما ناچیز در برابر علم بی نهایت خدا ← فهم یکی از حکمت های یک حکم الهی به معنای فهم همه حکمت های آن حکم نیست.

نکته ۷:

* خدا نصیحتگر حقیقی مردم - بالابردن تابلوی خطر - شناخت خطرات و دوری از آن قبل از گرفتار شدن

* اشکال نفع برندگان از گسترش این خطرات همچون قمار: چرا این همه حرام در اسلام؟ (بزرگ نمایی)

پاسخ:] حلال بودن هزاران نوع ورزش و بازی رایج در دنیا + تشویق به ورزش (حتی اگر به قصد آمادگی برای انجام وظایف الهی: +).
حرام بودن ورزش همراه با قمار در اسلام ← خلاصه: حرام ها با این همه حلال قابل مقایسه نیست.

نکته ۸:

* خداوند برای ممنوع کردن کاری، به ضررهای یک عمل نگاه می کند، نه به دوست داشتن یا نداشتن مردم.

* آیه شریفه ۳:

«و بسا چیزی را خوش نمی‌دارید و آن برای شما خوب است و بسا چیزی را دوست می‌دارید و آن برای شما بد است و خدا می‌داند و شما نمی‌دانید.»

نکته ۹:

* درست است که: اسلام در هر زمانه ای قابل اجراست و هر چقدر زندگی بشر پیچیده تر شود، نیازهای جدیدی پدید آید فقها و مجتهدین می توانند احکام اسلامی متناسب با آن شرایط را استخراج کنند.

* درست نیست که: اگر جوامع بشری دچار انحراف شدند و تمایلات مخالف با سعادت خود پیدا کردند اسلام خواسته ها را بپذیرد و مطابق با آنها حکم کند.

ایستادگی و مپارزه پیامبران یا انحراف جوامع

* در گذشته شراب و قمار میان مردم عرب قبل از اسلام به خاطر منافع اقتصادی رایج بود (مثل زمانه ما در برخی از کشورها) اما وقتی تازه مسلمانان شنیدند که پیامبر(ص) به دستور خدا این دو عمل را حرام اعلام کرده اند، نزد پیامبر(ص) آمدند و در این باره از ایشان سوال کردند:

* آیه شریفه ۴:

«يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِنَّهُمَا كَبِيرٌ مِّنْ نَّفَعِهِمَا» از تو درباره شراب و قمار می پرسند / بگو در آن دو گناهی بزرگ است و منفعت هایی برای مردم است / اما گناهشان بزرگ تر از منفعتشان است.

مسلمانان ان کلام خدا را پذیرفتند و از منفعت این گناهان صرفنظر کردند. ◀ رواج دوباره شراب و قمار با روی کار آمدن بنی امیه و بنی عباس ▶ - ارتکاب مجدد برخی از مردم - عدم فراموشی زشتی شراب و قمار توسط عموم مسلمانان

* دلایل حرمت قمار: ۱- کار بیهوده است. ۲- پول و ثروت مردم را در مسیری که هیچ فایده ای برای جامعه ندارد به کار می گیرد. ۳- میان برنده و بازنده کینه و دشمنی به وجود می آورد.

* در برخی کشورهای بزرگ از جمله آمریکا قمارخانه های بزرگ و مجلل ساخته شده (گاهی مالک: رئیس جمهور) ▶ این فراگیری دلیل نمی شود که اسلام در برابر آن کوتاه بیاید و آن را گناه محسوب نکند.

* یکی دیگر از انحرافات قبل از اسلام و امروزه (=بازگشت به دوران جاهلیت):

ارتباط جنسی خارج از چارچوب شرع () - تزلزل بنیان و موقعیت خانواده و از بین رفتن استحکام آن () - فراوانی فرزندان تک سرپرست () - به خطر افتادن سلامت جسمی و روحی انسانها ()

* قرآن کریم در همان زمان نزول که این عمل فراوان بود، در مقابل آن ایستاد و آن را گناه کبیره شمرد. (حکمی برای دیپروژ، امروز و فردا)

* پیشنهاد قرآن کریم: راه های آسان و بدون گناه

* آیه شریفه ۵: «وَلَا تَقْرَبُوا الزَّانَا / إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً / وَ سَاءَ سَبِيلًا» به زنا نزدیک نشوید / قطعاً آن عملی بسیار زشت / و راهی ناپسند است.

زندگی در شرایط ویژه

* چون فرهنگ و عادات بشر امروز با دستورات دینی در تعارض است پس رعایت قوانین الهی تا حدودی شده است.

* چون ایمان به فرمان های الهی پس وارد عمل شدن با اعتماد به نفس و توکل پس [۱] فراهم کردن زمینه برای آگاهی دیگران نسبت به اسلام [۲] دفاع از

اسلام در صحنه عمل و زندگی

تعریف واجب کفایی: عملی است که هر همه واجب است، اما اگر کسانی در حد کفایت به آن اقدام کنند، از دوش دیگران برداشته می شود.
تعریف واجب عینی: عملی است که انجام آن بر تک تک مسلمانان واجب است.

نحوه اجرای احکام در عرصه فرهنگ و ارتباطات

* تعریف فرهنگ: روح حاکم بر جامعه + نشان دهنده هویت و شخصیت جامعه

* نوع اجزا و عناصر فرهنگی هر جامعه نشان دهنده درجه و میزان ارزشمندی و تعالی آن جامعه است.

* معیارهای اصلی در تشخیص ارزشمندی فرهنگ جوامع: ۱- اعتقاد به خدا و یکتاپرستی ۲- ایمان و اعتقاد به پیامبران الهی ۳- اعتقاد به معاد و پابندی به آن

* معیارهای دیگر یک فرهنگ برتر: توجه به عدالت - خردورزی - علم و دانش - عفاف و پاکدامنی - دوری از شهوت و غضب - پابندی به احکام و

دستورات الهی (احکام و قوانین اجتماعی اسلام) باید به گونه ای تنظیم شود که سبب رشد و تقویت این معیارها شود)

۱- تولید، توزیع و تبلیغ فیلم، لوح فشرده، مجلات، روزنامه، کتاب و انواع آثار هنری به منظور گسترش فرهنگ و معارف اسلامی و مبارزه با تهاجم فرهنگی و ابتذال

عمل صالح + واجب کفایی + پاداش اخروی

* تعریف حق نشر = = مجموعه ای از حقوقی است که به پدیدآورنده یک اثر در حوزه کارهای ادبی، سینمایی، نرم افزار و... تعلق می گیرد.
* یکی از این حقوق: تنها پدیدآورنده آن اثر اجازه نشر و تکثیر آن را دارد و هرگونه استفاده و بهره برداری از اثر نیاز به دریافت اجازه از پدیدآورنده دارد.
* طبق نظر همه مراجع، اگر تولیدکننده یک اثر، تکثیر و کپی آن را جایز نداند، تکثیر، خرید و استفاده از آن حرام است.

۲- ایجاد پایگاه اینترنتی و شبکه های اجتماعی و مقابله با اندیشه های کفرآمیز و ابتذال اخلاقی [اشاعه فرهنگ و معارف اسلامی] برای افرادی که توانایی علمی، فنی و مالی دارند

* یکی از مهم ترین ابزارهای کشورهای سلطه گر: پایگاه های اینترنتی، شبکه های اجتماعی، ماهواره ها
* مرکز: کشورهای تقطیر آمریکا / صاحب: سرمایه داران بزرگ بانقوذ در دولت های خود
* هدف: تسلط بر کشورهای از طریق پیع دست آوردن اطلاعات مصرمانه کشورها + تجزیه و تحلیل این اطلاعات برای تصمیم علیه آن کشورها
نتیجه: باید مانع سلطه رسانه ای و ارتباطی بیگانگان شویم
وظیفه دولت اسلامی: ایجاد زیرساخت های لازم برای پایگاه های ارتباطی پومی و داخلی
وظیفه ما: حتی المقدور از وسایل ارتباطی داخلی بهره ببریم + مانع نقوذ و تسلط رسانه ای بیگانگان شویم.

۳- استفاده از موسیقی (چه سنتی و کلاسیک و چه غیرسنتی و مدرن):

استفاده از موسیقی که بی بندوباری و شهوت را تحریک می کند و مناسب مجالس لهو و لعب است:

استفاده از ابزار موسیقی برای اجرای سرودها و برنامه های فرهنگی مفید:

۴- تولید، توزیع و تبلیغ فیلم، لوح فشرده، تصاویر و متونی که موجب انحراف و فساد و دربردارنده موسیقی مطرب و مناسب با مجالس لهو و گناه

از گناهان بزرگ + خرید و فروش آن، تماشا کردن آن، گوش دادن به آن

۵- شرکت در مجالس شادی (جشن عروسی و مذهبی و ملی) اگر موجب تقویت صله رحم یا تبلیغ دین شود

شرط: در این مجالس احکام دین مانند روابط میان محرم و نامحرم رعایت شود.

نحوه اجرای احکام در عرصه ورزش و بازی

* دین اسلام از مسلمانان می خواهد برای سلامت و تندرست خود بکوشند + از هر کاری که تندرستی را به خطر می اندازد دوری کنند.

* چون بدن قوی و نیرومند پس بر خورداری از سلامت در زندگی - فعالیت بهتر - عمل پیروزمندانه در مواقع خطر و مبارزه با دشمنان

(مثال: پیامبر اکرم(ص) و امام علی(ع): (از دلوران زمان خود - جنگ شجاعانه)

* قوی شدن بدن وقتی ارزشمند است که قوت بازو سبب تواضع و فروتنی انسان شود، نه فخر فروشی بر دیگران.

۱- پیش قدم شدن در برگزاری بازی ها و ورزش ها (برای تقویت رابطه صمیمانه میان خویشان و همسایگان + و سلامت اخلاقی افراد خانواده):
(به شرط اینکه با غنا و موسیقی مطرب و عمل حرامی همراه نباشد).

۲- شرط بندی: (حتی در بازی های معمولی) ← دلیل: از امور زیان آور روحی و اجتماعی است.

۳- ورزش و بازی ← اگر برای دوری از فساد و بی بندوباری **ضرورت** یابد ← فراهم کردن امکانات آن ← **واجب کفایی**

نحوه اجرای احکام در عرصه اقتصاد

* سبک زندگی اقتصادی رایج در غرب و موثر بر سایر ملت ها: مبتنی بر تولید انبوه کالا و مصرف فراوان + توجه به رفاه بیش از حد و لذت های مادی

* برای فائق آمدن بر مشکلات اقتصادی ناشی از تمدن جدید و معضلات داخلی + حرکت در مسیر عدالت و رشد اقتصادی:

۱) مدیریت اقتصاد کشور توسط مسئولین به گونه ای که سه هدف محقق شود:
اول: استقلال اقتصادی + عدم سلطه و نفوذ بیگانگان
دوم: عدالت و قسط + کاهش فاصله طبقاتی
سوم: آبادانی و عمران به دور از دنیازدگی

۲) رزق و روزی حلال (دوری از عوامل ناپاک شدن روزی: تولید کالا با کیفیت پایین + فریبکاری در معامله) ← نتیجه:
۱- مشاهده آثار مثبت روزی حلال در زندگی و تربیت فرزندان
۲- کمک به اقتصاد کشور

* حدیث پیامبر اکرم(ص):

«عبادت ده جزء دارد که نه جزء آن، کسب و کار حلال است.»

* حدیث حضرت علی(ع):

«یا مَعْشَرَ التَّجَارِ، الْفِقْهَ، ثُمَّ الْمَتَجِرَ» (ای گروه تاجران و بازرگانان، اول یادگیری مسائل شرعی تجارت، سپس تجارت کردن)

۳) از کالای ایرانی استفاده کنیم + کالای مرغوب در اختیار مردم قرار دهیم ← اگر مصرف کالای خارجی سبب وابستگی کشور شود

۴) چون اشرافی گری و تجمل گرایی برخی از مسئولان + فساد اداری و مالی **پس** ۱- عقب ماندگی اقتصادی **پس** ۲- فاصله طبقاتی
۱- آثار منفی اقتصادی
۲- بی اعتمادی عمومی
۳- رواج تجمل گرایی و مصرف گرایی

* وظیفه مسئولان و مدیران کشور: اجتناب از این شیوه زندگی + اسوه قرار دادن خود و دعوت دیگران به یک اقتصاد سالم

* وظیفه ما (افراد جامعه): سالم نگه داشتن روابط اقتصادی با پیروی از پیامبر اکرم(ص) + امر به معروف و نهی از منکر

۵) جلوگیری از تخریب محیط زیست + به حداقل رساندن استفاده از سموم شیمیایی، پلاستیک و کاغذ با توصیه به اطرافیان

۶) چون دوری از مدگرایی و تجمل در پوشش و سایر ابعاد زندگی (ساده زیستی) **پس** زندگی تجملی موجب غم و اندوه افراد بی بضاعت نمی شود.

۷) چون تلاش کشورهای سلطه گر برای به دست گرفتن کنترل اقتصادی سایر کشورها از طریق برقراری روابط تجاری هدفمند **پس** بر دولت واجب است روابط اقتصادی با کشورها را به گونه ای تنظیم کند که آن کشورها نتوانند در مواقع خطر کشور ما را تحت فشار قرار دهند.

۸) چون تصرف سرزمین مسلمانان به زور توسط رژیم صهیونیستی با کمک انگلستان در سالهای قبل + تشکیل غاصبانه یک کشور در آنجا **پس** هر نوع تجارتی که به نفع این رژیم باشد (همچون وارد کردن و ترویج کالاهایی که سرمایه داران این رژیم در آن شریک هستند) است.

